

Pestprotocol: beleid tegen pesten.



Inhoudsopgave:

	Blz.
1. Inleiding	3
2. Definitie	4,5
3. Partijen	6
4. Rollen bij pesten	7, 8
5. Signalen	9
6. Intentieverklaring	10
7. Preventief	11,12
8. Sta op tegen pesten	13
9. 7 Stappenplan	14,15
10. Aanspreekpunt/ pestcoördinator	16
11. Adviezen	17
12. Evaluatie	18
13. Verwachte problemen	19
14. Digitaal pesten	20
Bijlage 1	21,22

1. Inleiding

Onderzoek wijst uit dat pesten een frequent voorkomend en vaak terugkerend probleem op scholen is. Door het vroegtijdig signaleren van pestgedrag kan een adequate oplossing worden gezocht, waardoor dit onwenselijke gedrag meestal te voorkomen is. Het nationaal onderwijsprotocol tegen pesten beschrijft hoe met pesten op scholen omgegaan moet worden. Het maakt helder wat eenieder moet doen, op het moment dat pesten aan de orde is. Maar ook wat iedereen moet doen om het te voorkomen. Het beleid tegen pesten wordt door elke school specifieke uitgevoerd door preventieve activiteiten. Het Beleid tegen pesten wordt regelmatig geëvalueerd en waar nodig bijgesteld.

Een goed anti-pestprotocol geeft kinderen, leerkrachten en ouders duidelijkheid over hoe gehandeld wordt wanneer er gepest wordt. Door het protocol te volgen ontstaat een samenwerking tussen alle betrokkenen: leerkracht, pester, gepeste, overige klasgenoten en ouders. Met een anti-pestprotocol laat de school zien, aan ouders en leerlingen, dat pesten serieus wordt genomen en wordt aangepakt. Van belang is dat het anti-pestprotocol bij iedereen in de schoolgemeenschap bekend is en wordt gehanteerd in peestsituaties. Direct optreden tegen pesten geeft een duidelijk signaal af aan leerlingen dat pesten op school niet wordt getolereerd. Dit heeft als positief bij effect dat de veiligheidsbeleving van leerlingen zal toenemen.

2. Definitie van pesten

‘Een leerling wordt gepest als hij of zij regelmatig en voor langere periode is blootgesteld aan negatieve acties van welke soort dan ook door één of meerdere leerlingen. Het pestgedrag heeft de bedoeling fysieke of psychische schade te berokkenen aan anderen via direct of indirect gedrag. Direct kan verbaal (incl. cyberpesten) of fysiek zijn, indirect gedrag houdt negeren in of iemand buitensluiten van de groep.’ (definitie volgens Olweus)

Pestdeskundige Bob van der Meer voegt daar aan toe: “Bij pesten is de macht ongelijk verdeeld. Pesten heeft negatieve effecten voor het slachtoffer. Deze mag niet voor zichzelf opkomen noch verweren. Doet hij dit wel, dan kan dat reden voor de pester zijn het slachtoffer nog harder aan te pakken.”

Er bestaan twee vormen van pesten:

- *openlijk pesten bijvoorbeeld*: schelden, schoppen, slaan, uitlachen, opwachten, vernielen, achtervolgen.
- *niet openlijk pesten bijvoorbeeld*: uitsluiting bij spel, niet uitnodigen bij een partijtje, vriendinnen stelen, digitaal pesten.

Pesten en plagen

Pesten is niet hetzelfde als plagen. Het verschil tussen plagen en pesten voel je meestal direct aan. Om plagen kun je lachen – van pesten moet je huilen. Pesten komt ook niet af en toe voor, zoals plagen. Pesten gebeurt vaak, soms dagelijks.

Iemand van zijn fiets aftrekken: dat kan plagen zijn. Maar ook pesten. Het is plagen als de kinderen aan elkaar gewaagd zijn: de ene keer doet de ene iets onaardigs, een volgende keer is het de ander. Het is een spelletje, niet altijd leuk, maar nooit echt bedreigend. Door elkaar te plagen leren kinderen om met conflicten om te gaan. Het hoort bij het groot worden.

Het verschil tussen pesten en plagen op een rijtje:

Pesten

- pesten is gemeen, mag niet en het moet stoppen,
- de ene heeft veel meer macht dan de andere,
- steeds dezelfde persoon is de winnaar,
- het slachtoffer is niet in staat zich te verdedigen,
- het slachtoffer loopt schade op, in het gevoel of met spullen of verwondingen,
- de gepeste leerling gaat zich heel ongelukkig en eenzaam voelen,
- er worden vaak andere leerlingen en omstanders bij betrokken.

Plagen

Plagen is vooral een spel en het gebeurt vaak tussen vrienden. Het spel gaat om te kijken of je creatief kan reageren en dat waardeert je.

- het gebeurt tussen mensen die gelijk zijn aan elkaar wat betreft macht,
- er is geen winnaar of verliezer,
- de waardering voor elkaar blijft bestaan,
- de geplaagde kan zichzelf goed verdedigen,
- niemand loopt schade op.

Hierbij moet wel aangemerkt worden, dat plagen door een kind, als pesten ervaren kan worden.

Bedreigend

Pesten is wel bedreigend. En het gebeurt niet zomaar een keer, maar iedere dag weer, soms een jaar of langer achter elkaar. Het kan even over zijn, maar dan begint het pesten weer. Bij pesten wordt een

slachtoffer uitgezocht om de baas over te spelen op een heel bedreigende manier. De pestkop misbruikt zijn macht: het slachtoffer wordt geslagen, uitgescholden, vernederd, gekleineerd. Naast deze openlijke vormen van pesten komen ook vormen van pesten voor die niet zichtbaar zijn. Bijvoorbeeld als een kind altijd wordt buitengesloten, nooit ergens aan mee mag doen, op geen enkel feestje wordt uitgenodigd.

3. Partijen:

Bij het pesten kunnen we (5) verschillende partijen onderscheiden:

- De **pester(s)**: dit zijn veelal fysiek of mentaal sterkere kinderen, die vanuit een bepaald gevoel van eigen onmacht / ontevredenheid zichzelf tot pester kunnen ontwikkelen.
- **Het slachtoffer**: fysiek zwakkere en gebrekkiger kinderen kunnen zich vanuit een bepaalde onmacht ontwikkelen tot de rol van de gepeste.
- **De groep**: deze heeft een belangrijke functie; zij kan ervoor zorgen, dat het pesten afneemt (plagen blijft plagen) of juist aangemoedigd wordt (plagen wordt pesten).
- **De school – de leerkrachten**: door interactie met leerlingen, een open teamklimaat en openlijke stellingneming tegen pesten speelt de school een grote rol in het voorkomen / stoppen van pestgedrag.
- **De ouders / verzorgers**: zij spelen een belangrijke rol door signalen te herkennen en er over te praten met de betrokken partijen in een open dialoog.

4. Verschillende rollen bij pesten:

Sinds een aantal jaren wordt pesten niet meer gezien als enkel een probleem van de pester en de gepeste, maar als een groepsprobleem. In iedere groep waarin gepest wordt, zijn verschillende rollen te onderscheiden. De rollen die kinderen innemen kunnen ervoor zorgen dat pesten ontstaat, in stand wordt gehouden, verergert, vermindert of stopt. Uiteraard kiezen kinderen hun rol niet bewust. Als pestgedrag zich voordoet, doet en kind iets wat past bij zijn of haar doel, waarden en mogelijkheden op dat moment. Daarom zijn sommige pesters af en toe ook helpers (bijvoorbeeld als hun eigen vrienden gepest worden) en kunnen zij ook slachtoffer zijn, bijvoorbeeld als ze thuis door een oudere broer gepest worden.

Pesters

Een andere benaming voor pesters is 'initiatiefnemer' of 'dader'. Het is degene die begint met het pesten van een ander. Er is geen eenduidig antwoord te vinden op wat pesters drijft.

Het is belangrijk om te weten dat pesters meer macht hebben in de groep dan andere kinderen.

Pesters blijken door andere kinderen dan ook vaak populair gevonden te worden. Maar, dit betekent nog niet dat ze ook geliefd zijn. Integendeel: een groot aantal kinderen vindt een pester vaak niet aardig, maar houdt vanwege de macht van de pester wel rekening met hem/haar. Helaas is het voor pesters niet zo belangrijk als kinderen hen niet aardig vinden, zolang hun eigen vriendengroep, de in-group, maar met ze omgaat.

Slachtoffers

Een andere benaming voor iemand die gepest wordt is 'doelwit': degene op wie een pester zich richt. Een van de grootste misvattingen is dat slachtoffers iets mankeren of juist bezitten dat hen tot slachtoffer maakt. Het ligt veel genuanceerder. Ten eerste is waarméé iemand gepest wordt (uiterlijk, kleding of afkomst) nog niet de reden waaróm iemand gepest wordt. Olweus (1986) kwam erachter dat uiterlijke kenmerken van een slachtoffer vaak niets te maken hebben met het pesten. Hoewel kinderen met bepaalde kenmerken wel een grotere kans hebben om gepest te worden, spelen ook andere factoren een rol (bijv. het groepsproces en het schoolklimaat).

Een kenmerk dat alle slachtoffers van pesten in ieder geval gemeen hebben, is dat ze minder weerbaar zijn. Dat wil zeggen: ze reageren op pestgedrag door zich terug te trekken en niet met een assertieve reactie. Dat maakt hen tot een makkelijk doelwit. Volgens Salmivalli (2010) kiezen pesters hun slachtoffers zo uit dat zij weinig van hen te vrezen hebben. Zo zoeken ze kinderen uit die onderdanig, onzeker en fysiek zwakker zijn en al een minder machtige positie hebben in de groep.

Een andere groep die tot de slachtoffers behoort, is de groep bully-victims (pester-slachtoffers).

Deze kinderen reageren soms met agressie op het pesten, maar dit verhoogt hun positie in de groep niet. Vaak wordt het een spel voor de pester en meelopers om dit kind weer zover te krijgen dat het uit zijn vel springt. Er zijn ook kinderen die nadat ze een periode lang gepest zijn in een nieuwe groep zelf de pester worden.

Meelopers

Meelopers pesten actief mee. Met andere woorden: als de pester begint met schelden, dan scheldt de meeloper ook of lacht het slachtoffer uit. Meelopers hebben een goede reden om tot deze groep te willen behoren. Door mee te doen, laten deze kinderen zien dat ze bij de subgroep willen horen en dat ze bij deze groep passen. Hierdoor wordt de kans voor hen kleiner om zelf doelwit te worden van pesterijen. Kortom: het biedt bescherming. Een deel van de meelopers zal het pestgedrag eigenlijk niet acceptabel vinden, maar doet het dan toch vanwege het voordeel van 'beschermd zijn'. Bij meelopers ontbreekt het niet aan geloof in hun eigen kunnen, maar wel aan empathie voor het slachtoffer (Salmivalli, 2010). Veel meelopers voelen niet aan wat voor enorme belasting het is voor het slachtoffer om dag in dag uit gepest te worden. Meelopers spelen een grote rol in het voortduren van pestgedrag. Het komt bijvoorbeeld voor dat een pester wel van zijn rol af wil, maar door de meelopers wordt gepusht om vooral te blijven pesten.

Aanmoedigers

Een rol die veel lijkt op die van meeloper is die van aanmoediger. Deze kinderen doen niet actief

mee, maar staan er vaak bij en moedigen de pester aan (bijvoorbeeld door te lachen). Aanmoedigers zijn kinderen die publiek verzamelen als er ergens iets naars gebeurt: 'Hé, kom kijken, ze schelden Mark uit en hij moet bijna huilen!' Ook deze kinderen kunnen zich vaak slecht inleven in het slachtoffer. En ook zij zorgen ervoor dat pestgedrag aanhoudt.

Buitenstaanders

Deze kinderen zich niet actief beroken bij het pesten: ze willen niets met het pesten te maken hebben. Ze zijn vaak wel aanwezig als er wordt gepest, maar ze doen niet mee en grijpen ook niet in om het te stoppen. Ze lopen vaak weg of draaien zich om als ze het zien gebeuren. Buitenstaanders spelen een hele belangrijke rol in het voortduren en stoppen van pesten. Door niet in te grijpen, stemmen ze impliciet met het pestgedrag in: wie zwijgt stemt toe. Niet alleen voor de slachtoffers is de school geen veilige omgeving als er gepest wordt, ook voor buitenstaanders. Deze kinderen voelen zich niet in staat om bij te dragen aan een grotere veiligheid in de groep.

Verdedigers/helpers van het slachtoffer

Gelukkig zitten er in een groep vaak één of meerdere helpers.

Verdedigers hebben van alle groepen de sterkste overtuiging dat pesten niet deugt en hebben het grootste geloof in eigen kunnen om het slachtoffer te verdedigen. Ze zijn emotioneel stabiel en dus niet snel van slag. Ook zijn ze cognitief vaardig, wat betekent dat deze kinderen in vergelijking tot hun leeftijdsgenoten een betere concentratie en beter geheugen hebben. Ook zijn ze sterker in waarnemen en redeneren.

Bron

Dit document is gebaseerd op het boek 'Omgaan met pesten' en het boek 'Pesten op school'

- Goossens, F., Vermande, M., & Meulen, M. van der (2012). Pesten op school: Achtergronden en interventies. Den Haag, Boom Lemma Uitgevers.
- Henderson, M. (2013). Omgaan met pesten. Amsterdam, B.V. Uitgeverij SWP.

5 . Welke signalen duiden op pesten?

Het tijdig signaleren is erg belangrijk om pesten effectief aan te kunnen pakken. De leerkracht zelf is het belangrijkste instrument om pesten te signaleren.

Dat doet hij in samenwerking met ouders die signalen kunnen oppakken vanuit de thuissituatie.

Signalen bij een kind dat gepest wordt:

- spullen die ‘kapot’ gaan;
- het lijkt geen vrienden te hebben, het is vaak alleen;
- het wordt als laatste gekozen;
- het wordt nooit uitgenodigd voor een verjaardag, het kind wil zijn verjaardag niet vieren of andere kinderen gaan niet in op de uitnodiging om op zijn verjaardagsfeestje te komen;
- geen zin om naar school te gaan;
- het verliezen van belangstelling voor schoolse taken en/of verminderde schoolresultaten;
- het probeert dicht bij de leerkracht te blijven;
- het ziet er bang, neerslachtig en huilerig uit, is angstig en onzeker
- het vertoont overdreven, clownesk gedrag
- het vertoont afkoopgedrag met behulp van geld en/of snoep of door het maken van huiswerk voor anderen;
- het gaat niet graag meer naar club, de zondagsschool, het koor of muziekles.
- Andere kinderen uit de klas kunnen ook signalen geven dat een kind gepest wordt. Ze vertellen bijvoorbeeld dat een kind zit te huilen, niet mee mag doen of altijd alleen staat in de pauze.

Signalen bij een kind dat pest:

- het heeft opvallend positief zelfbeeld;
- het heeft weinig invoelingsvermogen en is tegendraads;
- het heeft een vaste groep vrienden;
- het roddelt vaak en zegt lelijke dingen over andere kinderen;
- het is opvallend agressief.
- Signalen bij een groep waarin gepest wordt:
- een ongrijpbare groep en/of slechte sfeer;
- een slechte motivatie;
- weinig hulp aan elkaar;
- veel onderlinge concurrentie; het kind uit de groep vertelt niet meer zo veel over school en het gaat met minder plezier naar school;
- het loopt met onvrede over het spelen op het plein rond;
- het wil niet meer naar school worden gebracht of juist wel terwijl het niet bij de leeftijd past;
- het is bang geworden om zich bij de groep te voegen;
- het kind vertelt verhalen over grapjes die met klasgenoten uitgehaald zijn.

6. Intentieverklaring

De Bouwsteen erkent pesten als een probleem. Zij zullen zich tot het uiterste inspannen pesten op school te voorkomen. Indien pestgedrag zich wel voordoet, zullen zij proberen dit vroegtijdig te herkennen en volgens het protocol in te grijpen.

Digitaal pesten is een nieuwe uitingsvorm van het ‘traditionele’ pesten. Verder verwijzen we naar het protocol mediawijsheid.

Uitgangpunten bij ons pestprotocol:

1. SBO de Bouwsteen heeft een inspanningsverplichting om pestgedrag te voorkomen en aan te pakken door het scheppen van een veilig pedagogisch klimaat. De leerkrachten bevorderen dit door het scheppen van een veilig klimaat en een prettige werksfeer in de klas en op het schoolplein. Ieder mens mag er zijn!
2. Als pesten en pestgedrag toch plaatsvindt, ervaren we dat als een probleem op onze school. Zowel voor het gepeste kind, de pester(s) en de zwijgende groep kinderen als voor de ouders en de leerkrachten.
3. Leerkrachten en ouders moeten tijdig pestgedrag signaleren en alert zijn op pestgedrag in algemene zin. Wordt pestgedrag gesignaleerd, dan wordt de leerkracht of ouder hiervan op de hoogte gebracht.
4. Wanneer het pesten gesignaleerd is, wordt actie ondernomen door middel van onze aanpak ‘Sta op tegen pesten’. Deze methode sluit aan bij onze methode voor sociaalemotionele ontwikkeling Leefstijl. Wanneer dit niet het gewenste effect heeft, treden de consequenties in werking.

7. Preventief werken

Ons principe is: Voorkomen is beter dan genezen.

Door een goed pedagogisch klimaat willen wij als school zorgen dat er zo min mogelijk ruimte is voor pesten.

Wij gebruiken daarbij als hulpmiddel de methode leefstijl, deze methode is uitvoerig geïmplementeerd in het team.

Binnen het onderwijs spelen sociaal-emotionele vaardigheden en normen en waarden een belangrijke rol. Met het Leefstijl-programma worden kinderen hiervan bewustgemaakt. Samen met klasgenoten doen ze activiteiten en opdrachten die het besef van 'goed omgaan met elkaar' versterken. Het bevorderen van positieve groepsrelaties speelt in de Leefstijl-lessen een grote rol. Niet alleen het individu wordt sterker, maar ook de groep.

Vrienden maken en houden, constructief leren omgaan met ruzie en conflicten, zelf verantwoordelijkheid leren nemen voor het vinden van een oplossing, maar ook nee durven zeggen tegen groepsdruk komen aan bod. Ook zaken als leren samenwerken en elkaar ondersteunen om verder te komen nemen een belangrijke plaats in dit programma in.

Leefstijl sluit aan bij de kerndoelen voor gezond en redzaam gedrag.

Het Leefstijl-programma voor primair onderwijs kent zes thema's die ieder jaar terugkomen. Hoe ouder de kinderen, des te dieper in wordt gegaan op de thema's. De zes Leefstijlthema's voor primair onderwijs zijn:

1. De groep, dat zijn wij! (over sfeer in de groep)
2. Praten en luisteren (over communicatie)
3. Ken je dat gevoel? (over gevoelens)
4. Ik vertrouw op mij (over zelfvertrouwen)
5. Iedereen anders, allemaal gelijk (over diversiteit)
6. Lekker gezond (over gezondheidsvaardigheden)

Iedereen binnen onze school is opgeleid om de methode Leefstijl in iedere gewenste situatie toe te passen.

Schoolklimaat

Binnen onze school is een grote diversiteit in populatie denk aan; culturen, opvoednormen en opvoedwaarden, opleidingsniveau en sociaaleconomische achtergronden.

Om ons veilige schoolklimaat te kunnen waarborgen hebben heeft de gedragsprojectgroep een aantal gedragsregels omschreven. Deze regels geven veiligheid aan kinderen, ouders en medewerkers van de school.

Wij van de Bouwsteen:

- Zorgen voor een veilige omgeving:
 - Wij van de Bouwsteen, zorgen dat de voordeuren goed gesloten zijn.
 - Wij van de Bouwsteen, zijn zo min mogelijk alleen in het gebouw aan het werk
 - Wij van de Bouwsteen, dragen persoonlijke verantwoordelijkheid voor de veiligheid van iedere collega.
 - Wij van de Bouwsteen, staan met elkaar de leerlingen te verwelkomen. Leerkrachten in de deuropening en "los" lopers op verschillende plaatsen.
- Zijn zuinig op spullen en onze omgeving:
 - Wij van de Bouwsteen, ruimen netjes op waar we gebruik van hebben gemaakt.

- Wij van de Bouwsteen, dragen verantwoordelijkheid om materiaal netjes terug te brengen en goed op te bergen.
- Zijn aardig voor elkaar:
 - Wij van de Bouwsteen, spreken mét elkaar vanuit respect voor de persoon.
- Luisteren naar elkaar:
 - Wij van de Bouwsteen, zijn nieuwsgierig naar de beweegredenen van de ander. We vragen, luisteren en bespreken dat met elkaar.
- Lossen moeilijkheden met elkaar op:
 - Wij van de Bouwsteen, spreken mét elkaar vanuit respect voor de persoon.
 - Wij van de Bouwsteen, zijn nieuwsgierig naar de beweegredenen van de ander. We vragen, luisteren en bespreken dat met elkaar.

Dus behandelen wij op de Bouwsteen iedereen met respect!

Rots en water lessen:

Op de Bouwsteen volgen alle kinderen elk jaar een klassikale rots en water training. Rots & Water is een sociale weerbaarheidstraining voor kinderen die willen leren om op een goede manier voor zichzelf op te komen in de omgang met anderen.

Rots en Water heeft als doel het verbeteren van zelfbeheersing, zelfreflectie, zelfvertrouwen en communicatieve en sociale vaardigheden. Daarnaast zijn de preventie van geweld, het leren maken van eigen keuzes en het leren gaan van een eigen weg belangrijke thema's. Een zeer belangrijk, fundamenteel thema is het voorkomen van pesten en indien aanwezig, het aanpakken van pestgedrag in de klas en school. Actie (spel en simpele zelfverdedigingsvormen) wordt afgewisseld door momenten van zelfreflectie en kringgesprekken.

De kinderen leren zich onafhankelijk op te stellen en eigen keuzes te maken (Rots). Daarnaast leren ze hoe ze met anderen samen werken, spelen en leven (Water).

Samengevat; in de training is er aandacht voor:

- Het verbeteren van zelfbeheersing, zelfreflectie en zelfvertrouwen.
- Het fysiek, mentaal en verbaal weerbaar worden.
- Sociale en communicatieve vaardigheden.

De training bestaat uit 10 bijeenkomsten die 1 keer in de 3 weken op donderdag onder schooltijd plaatsvinden. De bijeenkomsten duren ongeveer een uur.

8. Sta op tegen pesten

De Bouwsteen wil zijn leerlingen een veilig leerklimaat bieden. Ondanks de preventieve manier van werken aan sociaal emotionele vaardigheden komt pesten soms voor. Met het programma Sta op tegen pesten! wordt het pesten effectief aangepakt. Leerlingen worden zelf ingezet om het pesten te stoppen. In drie gespreksrondes wordt het zeven stappenplan, gebaseerd op de Engelse No Blame-methode, doorlopen. Essentieel is dat er geen schuldigen worden aangewezen of straffen worden uitgedeeld. De verbetering van de situatie staat centraal. Het pest-gedrag wordt zo geen individueel probleem maar een situatie waar de groep zelf invloed op uit kan oefenen. Met Sta op tegen pesten werken wij aan een gericht aan de oplossing.

De visie achter de sta op tegen pesten is op een aantal uitgangspunten gebaseerd.

Pesten is een groepsprobleem: Soms werkt een pester alleen. Vooral bij digitaal pesten komt dit nogal eens voor. Meestal is er achter sprake van een groepje pesters, helpers en toeschouwers. Dit maakt het pesten een groepsgebeuren waarin de groep een grote verantwoordelijkheid draagt. Het is de groep die het ondersteunt en toelaat. Het is ook de groep die de macht heeft om het te doen stoppen. Als een pester geen steun meer krijgt van de groep, zal zijn gedrag minder interessant worden, hij zal er geen voordeel meer mee behalen. Vanuit deze vaststelling is het zinvol de groep in te schakelen in het zoeken naar een oplossing voor een pestprobleem. Niet de leerkracht maar de groep wordt uitgedaagd om het probleem op te lossen.

De sta op aanpak steunt op het vergroten van empathie:

Zoals als eerder is gesteld, hebben pester het moeilijk om zich in te leven in de gevoelens van anderen. Ze beseffen vaak niet wat de gevolgen van hun gedrag zijn voor het doelwit en zijn vaak geschokt wanneer ze ermee worden geconfronteerd. Het is dan ook belangrijk om vanaf de kleuterklas preventief aandacht te besteden aan het begrijpen van de eigen gevoelens en die van anderen. De groepsaanpak biedt het voordeel dat empathische reacties van leerlingen meestal stimulerend werken.

De gevoelens niet te feiten staan centraal:

Door de nadruk op het slechte gevoel van het doelwit te leggen in plaats van op de feiten, voelen de pester en de groep zich minder terechtgewezen en is de kans groter dat hun empathie wordt aangewakkerd. Over de feiten kan worden gediscussieerd, gevoelens die heb je.

De nadruk ligt op het probleemoplossende karakter

Wanneer wij leerlingen actief bij de aanpak betrekken, ontstaat er een sfeer die veel positiever is dan bij bestraffende methodes. Niemand wordt boos, niemand hoeft bang te zijn. Niet het negatieve gedrag, maar wel de zoektocht naar een oplossing staat centraal. Zodra leerlingen zelf met voorstellen komen, kunt u daar positief op reageren. Elke kleine stap vooruit is een goede stap. Leerlingen zullen meestal trots zijn op wat ze als individu en als groep hebben bereikt.

9. Het zevenstappenplan:

Wij willen pesten voorkomen door te werken aan een goede veilige sfeer binnen de school.

Dit doen we door een bewuste manier van aanspreken, feedback geven, verantwoordelijkheid geven en door onze kinderen te leren samenwerken en om te gaan met elkaar. Onze methode van Leefstijl helpt hierin als ook onze regels en afspraken die in de groepen worden gemaakt en de basisontwikkeling die we inzetten vanaf groep 1. Wanneer we merken dat het niet goed loopt met een leerling of met een groep dan ondernemen we actie, dit kan een interventie in het groepsproces zijn of een individuele actie. Deze acties worden uitgezet door de leerkrachten in samenspraak met antipestcoördinator, kinderen en ouders. Waar nodig zetten we derden in om te komen tot een goed resultaat. Een van de acties is onze antipest methode Sta op tegen Pesten.

STAP 1.

De leerkracht heeft een gesprek met het gepeste kind. Het kind geeft aan wat er gebeurt. Dit gesprek is gericht op gevoelens in plaats van feiten. Daarnaast stelt het kind met de leerkracht een supportgroep samen. Deze supportgroep bestaat uit pester(s), meelopers en ook kinderen met een positieve groepsinvloed waar het gepeste kind zich prettig bij voelt. De leerkracht bespreekt met het kind welke informatie wel en niet wordt gedeeld met de supportgroep. Ook wordt in dit gesprek de procedure aan het kind uitgelegd. De ouders worden op de hoogte gebracht.

STAP 2.

De leerkracht heeft het gesprek met de supportgroep. Hier is het gepeste kind niet bij aanwezig. De ouders van de kinderen in de supportgroep worden door de leerkracht op de hoogte gebracht.

STAP 3.

De leerkracht legt het probleem uit aan de supportgroep en kweekt empathie.

STAP 4.

Niemand krijgt de schuld, maar het probleem is een gedeelde verantwoordelijkheid van iedereen in de groep is.

STAP 5.

De supportgroep bedenkt ideeën om het gepeste kind zich prettiger te laten voelen. Elk lid van de groep bedenkt iets wat hij/zij de komende week gaat doen om het voor het gepeste kind leuk te maken.

STAP 6.

Het proces wordt nu aan de groep overgelaten. Wat besproken werd, is geen geheim. De kinderen mogen het met de rest van de klas delen, zodat het een proces wordt dat uitwaait over de hele groep. Zo wordt het de verantwoordelijkheid van de hele groep.

STAP 7.

Na een week is er eerst een gesprek met het gepeste kind en de leerkracht.

Hoe heeft hij/zij de afgelopen week ervaren? Wat gebeurde er allemaal. Hoe voelt hij/zij zich nu? Welke afspraken worden gemaakt over evt. pestgedrag in de toekomst.

Vervolgens zijn er individuele gesprekken met de kinderen uit de supportgroep. Wat ging goed, wat vonden ze moeilijk, hoe kan dit positieve gedrag gecontinueerd worden. De kinderen uit de supportgroep worden om hun positieve invloed op het proces geprezen. Ook wordt hen gevraagd om erop toe te zien dat het pesten niet opnieuw begint. Het blijft de gedeelde verantwoordelijkheid. Als er toch signalen komen waaruit blijkt dat het pesten weer begint, melden de leden uit de supportgroep dit bij de leerkracht. Dit wordt absoluut niet gezien als klikken, maar juist als een hele dappere actie!

Deze stappen worden door de leerkracht in ons leerlingvolgsysteem Parnassys beschreven.

Na de genoemde stappen houdt de leerkracht goed in de gaten of het pestgedrag daadwerkelijk is gestopt.

Consequenties bij aanhoudend pestgedrag:

Blijkt dat het pesten niet stopt door de inzet van Sta op tegen pesten heeft dat de volgende consequenties:

Fase 1:

- De leerling wordt in het spreekuur besproken
- De pester blijft een of meerdere pauzes binnen
- De pester blijft na tot alle kinderen naar huis vertrokken zijn
- De pester krijgt een schriftelijke opdracht over de toedracht en zijn of haar rol in het pestprobleem.
- Door een gesprek met de pester. Bewustwording voor wat hij met het gepeste kind uithaalt.
- Afspraken maken met de pester over gedragsveranderingen. De naleving van deze afspraken worden aan het einde van iedere week (voor een periode) in een kort gesprek aan de orde. De gesprekken worden altijd vastgelegd door de leerkracht.
- Ouders worden op de hoogte gesteld.

Fase 2:

- Een gesprek met de ouders.

De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken.

De school heeft al het mogelijke gedaan om een einde te maken aan het pestprobleem.

Fase 3:

- Bij aanhoudend pestgedrag wordt de kwestie in de begeleidingscommissie van de school besproken.

Fase 4:

- Bij aanhoudend pestgedrag kan er voor gekozen worden om een leerling tijdelijk in een andere groep te plaatsen binnen de school. Ook het plaatsen op een andere school behoort tot de mogelijkheden.

Fase 5:

- In extreme gevallen kan een leerling geschorst of verwijderd van school worden.

10. Aanspreekpunten, anti-pest coördinator:

Aanspreekpunten:

Het eerst aanspreekpunt bij een pestsituatie is altijd de groepsleerkracht.

Eventueel kunt u zich richten tot de afdelingsleiders, Ib, Schoolmaatschappelijk werk, of de intern vertrouwenspersoon van de school.

Anti-pest coördinator:

Op onze school hebben we een anti-pestcoördinatoren, Kim Paree en Linda Hoogendoorn.

Zij heeft de volgende taken:

- Zij zijn verantwoordelijk voor het anti-pestbeleid binnen onze school. Zij houden zicht op de berichtgeving en wetgeving omtrent het onderwerp pesten binnen het primair basisonderwijs zodat ons anti-pestbeleid up-to-date is en voldoet aan de wet.
- Zij zijn verantwoordelijk voor dat alle direct betrokken partijen kennis hebben van het anti-pestprotocol. Zij zullen ervoor zorgen dat het anti-pestprotocol binnen de school regelmatig onder de aandacht wordt gebracht en 'leeft' binnen onze school.
- Eens per jaar zal het anti-pestprotocol op een teamvergadering worden besproken. Dit om als team gezamenlijk te beoordelen of het protocol nageleefd wordt, of het (nog) up-to-date is en of we er als team zaken in zouden willen veranderen.
- Zij zijn binnen onze school het aanspreekpunt voor alles wat te maken heeft met 'pesten'. Zowel leerlingen als ouders/verzorgers en collega's kunnen een beroep op haar doen. Zij zal samen met de betreffende leerling(en), de betreffende ouders/verzorgers en de betreffende leerkracht(en) het pestprobleem in kaart brengen en op zoek gaan naar oplossingen. Vervolgens houdt zij een vinger aan de pols tijdens het traject dat uitgezet wordt en blijft zij het aanspreekpunt. Pestproblematiek bespreekt ze met het BC (IB, directie, orthopedagoog en SMW), zodat deze geïnformeerd zijn.

11. Adviezen

Adviezen aan ouders en verzorgers van gepeste kinderen:

- houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind
- als pesten niet op school gebeurt, probeer dan contact op te nemen met de ouders van de pester om het probleem bespreekbaar te maken
- pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken
- u kunt ook altijd terecht bij de pest coördinator, de directie of de intern begeleider
- door positieve stimulering kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen
- stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport
- steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

Adviezen aan ouders/verzorgers van pesters:

- neem het probleem van uw kind serieus
- raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden
- probeer achter de mogelijke oorzaak te komen
- maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet
- besteed extra aandacht aan uw kind
- stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport
- corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind

Adviezen aan alle andere ouders/verzorgers:

- neem de ouders van het gepeste kind serieus
- stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan
- corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag
- geef zelf het goede voorbeeld
- leer uw kind voor anderen op te komen
- leer uw kind voor zichzelf op te komen.

12. Evaluatie

Na de melding van pestgedrag wordt de beschreven dagelijkse aanpak geëvalueerd door de leerkracht van het gepeste kind.

Periodiek (tenminste eens per drie jaar) wordt het Beleid tegen pesten geëvalueerd en waar nodig op het in de projectgroep Sova bijgesteld.

13. Welke te verwachten problemen bij de aanpak van pesten zijn er binnen de school en hoe wordt hiermee omgegaan?

- “Sta op” wordt voorgesteld als een wondermethode. Mensen geloven soms niet dat deze zachte aanpak werkt. Zowel uit buiten –en binnenland komen veel positieve ervaringsverhalen.
- Je kunt pesten toch niet laten gebeuren zonder het te bestraffen. We reageren wel op pestgedrag maar volgen de “sta op tegen pesten” methode.
- Het is toch belangrijk om de feiten te kennen. Als u weet dat de ernst van de feiten niet altijd in verhouding staat met het effect op het doelwit, wordt het kennen van de ware toedracht minder belangrijk.
- Zijn problemen op de lange termijn opgelost? Het is een kortetermijnoplossing die signaleren blijft vereisen.
- Ouders willen een harde aanpak.
- De leerlingen zijn een harde aanpak gewend.
- Wat heeft het voor zin als pesters dagelijks met agressie en pesten geconfronteerd worden?
- Moeten leerlingen vrienden met iedereen zijn?
- Is de “sta op” aanpak ook bruikbaar voor vormen van digitaal pesten?

14. Digitaal pesten

Digitaal pesten is één van de verschillende vormen van pesten. Op het internet kan men een andere identiteit aannemen of volledig anoniem blijven, waardoor de grenzen van het pestgedrag worden verlegd. Het is een groeiend probleem. Het is voor pesters een gemakkelijker en “veiliger” middel of weg om iemand het leven zuur te maken. De volgende vormen komen het meeste voor: - Schelden via chat, sms’jes, what’s app of internetsites. - Virussen opzettelijk versturen. - Emailbommen. - Ongevraagd verspreiden van foto’s en filmpjes (bijvoorbeeld via Facebook of YouTube). - Hacken en kraken. - Privacyschending. Via deze middelen wordt er gescholden, mensen bedreigen elkaar en er worden virussen of enge filmpjes naar elkaar toegestuurd. Op het Internet kunnen mensen een andere identiteit aannemen of volledig anoniem blijven. Het gemak en de anonimiteit van het Internet hebben de grenzen van het pestgedrag verlegd. Digitaal pesten kan op school, maar ook, en vooral, thuis gebeuren. Als iemand thuis achter zijn/haar eigen computer zit, kunnen de scheldwoorden, de beledigingen en de bedreigingen ervoor zorgen dat diegene zich zelfs in zijn/haar eigen huis niet meer veilig voelt. De effecten van digitaal pesten zijn voor jongeren erger dan een andere vorm van pesten. Door het gebrek aan face-to-face contact is de drempel laag om agressieve en harde taal te gebruiken. Doordat de daders vaak anoniem te werk gaan, is het moeilijk hen aan te pakken.

Registratieformulier Pesten

Groepsmap

Groep:	Datum melding:	Groepsleerkracht(en):
1. Melding: Wat gebeurt er?		(beknopte omschrijving, melding in team en aan directeur)
2. Is het pesten?		(zie definitie pesten p. 2 Pestbeleid)
3. Wie wordt / worden gepest?		(naam / namen)
4. Wie pest(en)?		(naam / namen)
5. Andere betrokkenen?		(naam / namen)
6. Ouders inlichten?		(ja / nee + waarom)
7. Actie: Plan van aanpak (dagelijks) -gepeste kind(eren) -pester(s) -anderen, zwijgende middengroep -leerkracht -ouders		(zie Vijfsporenbeleid, p. 3 Pestbeleid, Acties)
8. Evaluatie actie na 1 maand		(bevindingen communiceren naar team en directie)
9. Evaluatie actie na 3 maanden		(bevindingen communiceren naar team en directie)
10. Einde of voortzetting actie of andere actie		(vaststellen en communiceren naar team en directie)
11. Afronding		(Terugkoppeling ouders, team, directie. Registratie en groepsmap.)

Vaststellen einde pesten Datum:
NB: Gebruik zonodig de achterkant. (aangeven z.o.z. + nummer)